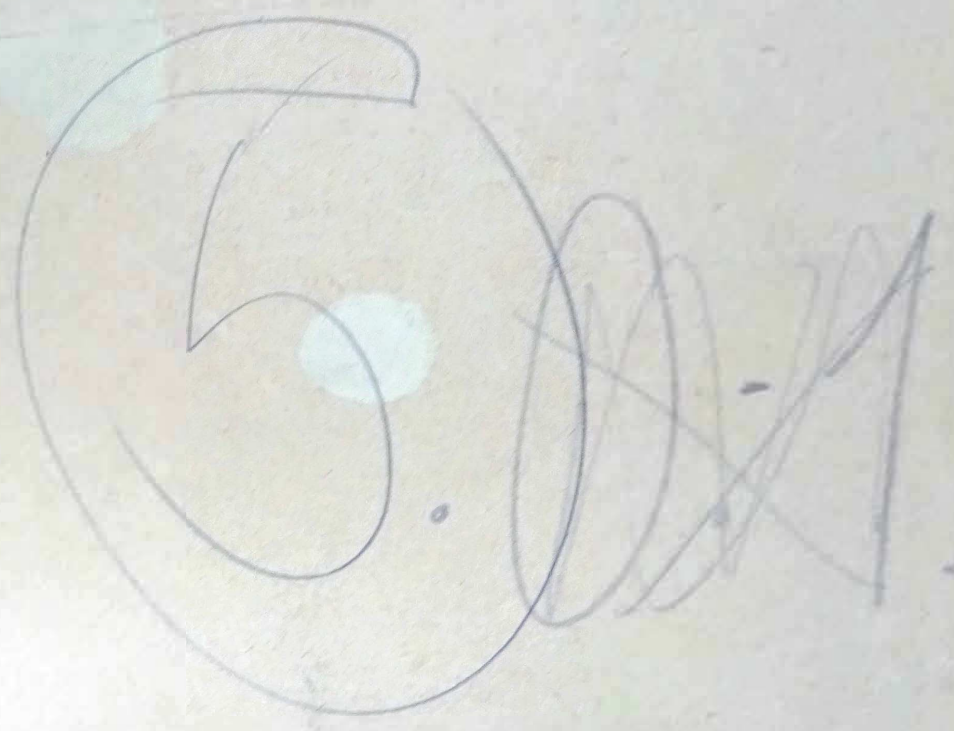

Ps W

EA 54
od 9.9. 1968

5.1.

1968-75 externe aspirantura

Bakalář^{IV}

EX. A - od 9.9. 1968 - 1975.
- + DISERTACE
KANDIDATURA

17.10.1968

Soudruh

PhDr. Eduard B a k a l á ř

Ústřední vojenská nemocnice

Praha - Střešovice

445/68

Sděluji Vám, že jste byl přijat dne 9.9.1968 na základě úspěšně vykonané zkoušky do externí vědecké aspirantury. Vaším školitelem je prof.dr Vl. Tardy.

Tardy
Prof.dr Vl. T a r d y
ředitel ústavu.

Vyřizuje: O.Horská - 22 79 78

Adresa školicího pracoviště
Československá akademie věd
Psychologický ústav
Praha 1, Purkyňova 2.

C. j.

Došlo

Datum:

EXTERNÍHO
Žádost o přijetí za vědeckého aspiranta

Příjmení a jméno uchazeče (u provdaných též rodné jméno) **B A K A L Á Ř Eduard PhDr**
Datum a místo narození **31. října 1934 Vologda SSSR**
Bydliště trvalé **Praha 1, U lužického semináře 16.**
přechodné

Stav **ženatý**
Děti (jméno a datum narození) **Eduard Bakalář, nar. 30. prosince 1965.**
Dosažené školní vzdělání (škola, specializace a datum závěr. zkoušky)
Filosofická fakulta Karlovy university Praha; psychologie; 24.10.1966.

Dosavadní praxe **práce v psychiatrických zařízeních: psychodiagnostika a psychoterapie u dětí i dospělých.**
Nynější zaměstnavatel **Ústřední vojenská nemocnice Praha Střešovice.**
Číslo občanského průkazu **429221 serie HS-64.**
Branný poměr

Žádám o udělení ~~řadné~~ — externí*) aspirantury v oboru **obecná psychologie**
pro specializaci **psychologie osobnosti**

*) Nehodí se škrtněte.

K žádosti je nutno připojit tyto doklady:

- životopis s doklady o vzdělání, o dosavadní odborné práci, v klinických oborech lékařských též osvědčení o dosažení specializace I. stupně, případně další doklady, jako např. o zkouškách z marxismu-leninismu, z ruštiny a jiných světových jazyků,
- komplexní politické, morální a pracovní hodnocení a vyjádření zaměstnavatele k žádosti (u absolventů vysokých škol bez praxe vyjádření fakulty) projednané s uchazečem a s orgány společenských organizací,
- kopie publikovaných i nepublikovaných prací uchazeče, popř. odborné posudky těchto prací.

Dr. Ed. Bakalář
podpis uchazeče

ZÁPIS O PŘIJÍMACÍ ZKOUŠCE

Jméno uchazeče Eduard B a k a l á ř
Zkouška byla konána v oboru psychologie
pro specializaci obecná psychologie
Členové komise — předseda prof.dr. Vl. T a r d y
další členové dr. J. S r n e c CSc., Katedra psychologie FF UK
..... dr. N. J a n o u š k o v á , Ústřední vojenská
..... nemocnice, Praha

Hlavní otázky zkoušky:

1. Dosavadní zaměření a předpokládaný směr výzkumu v aspirantuře
2. Požadavky na diagnostické pomůcky
3. Poruchy paměti ve vztahu k osobnosti
4. Hlavní směry psychologie osobnosti

Stručně zhodnocení zkoušky s uvedením známky:

z oboru a specializace: uchazeč má rozsáhlé vědomosti a snaží se o samostatný přestup k řešení problému. I svou pracovní schopností má předpoklady k úspěšnému absolvování aspirantury.

*) Zkouška ze základů marxismu-leninismu:

vyhovil

z ruštiny: *Při přípravě na kolovou zkoušku jsem měl kvalitativní odpovědi požadované kvality. Navrhujeme proto aspiranta přijmout.*

z jiného jazyka: *Prohlašuji kvalitativní odpovědi požadované kvality. Navrhujeme přijmout kandidanta. Přijmout.*

Celkový výsledek zkoušky:

prospěl ano

neprospěl --

Uchazeč se umístil v pořadí:

Komise navrhuje, aby byl uchazeč přijat za externího aspiranta v oboru psychologie

pro specializaci: psychologie obecná

Eventuální podmínka přijetí:

Za školitele komise navrhuje: prof. dr. Vl. Tardý

Komise navrhuje zamítnutí uchazeče z těchto důvodů: ///

Jiné návrhy:

Místo a datum konání zkoušky: Praha 9.9.1968

Podpis předsedy komise:

Tardý

Podpisy členů komise:

Jan [signature] [signature]

V případě zamítnutí potvrdí uchazeč svým podpisem, že převzal doklady své žádosti:

J. [signature]

*) Zkouška ze základů marxismu-leninismu, event. jazyků byla prohlášena podle § 11 odst. 3 Vyhlášky č. 199/64 Sb.

Protokol

o kandidátské zkoušce

Příjmení a jméno pracovníka: PhDr. E. B a k a l á ř
Skupina věd: psychologie
Specializace: psychologie osobnosti
Školící pracoviště: Psychologický ústav ČSAV
Školitel: prof. Tardy
Nástup do vědecké výchovy: 1.10.1968
Předměty zkoušky: marxistická filosofie
Předseda zkušební komise: dr. M. Svoboda CSc.
Členové komise: dr. K. Balcar, dr. J. Kosek

Otázky: Moderní doba a hodnoty

Výsledek: prospěl

Datum: 7. října 1970.

Podpis předsedy komise:

M. Svoboda

Podpisy členů komise:

K. Balcar

J. Kosek

Praha dne 6.9. 1973.

Psychologický ústav ČSAV
Praha 2, Purkyňova 2
k rukám ředitele ústavu.

č. j.	720/73
Pr. l. ino	8. XI. 73
Pr. l. ino	

věc : žádost o prodloužení termínu k ukončení externí aspirantury.

Žádám tímto o krátkodobé prodloužení termínu stanoveného pro ukončení externí vědecké aspirantury. Datum přijetí je 9.9. 1968, studium v rámci externí aspirantury je pětileté, termín tedy vyprší dnem 9.9. 1973.

Svoji žádost zdůvodňuji okolnostmi souvisejícími se změnou mého zaměstnavatele. U dosavadního zaměstnavatele jsem měl období zvýšeného pracovního vypětí v souvislosti s dokončením a odevzdáním některých úkolů na kterých jsem pracoval. Na novém pracovišti mne očekává seznámení se s relativně novou pracovní problematikou.

Kandidátskou práci mám již napsanou, zkoušky plánuji skládat v prosinci tohoto roku.

S díky za porozumění

Bakalář

PhDr. Eduard Bakalář
Praha 1, Újezd 26.

Doporučuji žádost M. Bakaláře ke kladnému vyřízení.
Dosavadní průběh aspirantury je velmi příznivý z hlediska
soustavné práce a samostatnosti žadatele

prof. M. V. Tardý
ředitel

projednáno a řed. Vkl. ČSAV
20. 11. 73, zpráva je
muller
TJ

Praha, 29. října 1973.

Psychologický ústav ČSAV
Praha 2, Purkyňova 2
k rukám ředitele ústavu.

Žádám tímto o povolení vykonat zkoušky z odborných předmětů
v rámci externí vědecké aspirantury /kandidátské zkoušky/.
Ke zkouškám budu připraven v druhé polovině prosince tohoto
roku.

S díky

Bakalář
PhDr Eduard Bakalář
Praha 1, Újezd 26.

XXXX 294678

3. října 1973.

č.j. 689/73

Česká komise pro vědecké (s. Troglová)
Útvar pro kádrovou a personální
práci společenských věd ČSAV
k rukám s. Haklové
Jílská 1 Praha 1
110 00 Praha 1

Vážená soudružko,

externí aspirant PsÚ ČSAV PhDr. Eduard Bakelář,
nar. 31.10.1934 ve Vologdě (SSSR), bytem Praha 1, Újezd 26
požádal o souhlas k vykonání kand.odbor.zkoušky a dokončuje práce
na kand.disertační práci, kterou ještě v tomto roce bude předkládat
s žádostí o povolení obhajoby.

Buďte, prosím, tak laskavá a vyžádejte komplexní
hodnocení ověřené stran.organizací pracoviště (Ústřední vojenská
nemocnice, Praha - Střešovice) a posudek z místa bydliště.

Děkujeme za spolupráci.

člen korespondent Josef Linhart

člen korespondent Josef Linhart
člen korespondent Josef Linhart
Se soudružským pozdravem

člen koresp. Josef Linhart,
vedoucí školícího pracoviště
a ředitel PsÚ ČSAV

Praha dne 5. října 1973

čj.: 695/73

*M. Vělový
na vědomí J. L.*

Věc: Jmenování do zkušební komise pro odbornou kandidátskou zkoušku

Podle § 30, odst. 2 vyhlášky předsedy ČSAV a ministra školství ze dne 11.11.1964, č. 199/1964 Sb. jmenuji Vás

č l e n e m

zkušební komise pro kandidátské zkoušky z oboru obecné psychologie.

Jméno uchazeče:

PhDr. Eduard BAKALÁŘ
externí aspirant PsÚ ČSAV

Předmět zkoušky:

obecná psychologie,
sociální psychologie,
zdravotnická psychologie

Členy komise jsou:

prof.dr. Vl. Tardy,
dr. Jar. Janoušek, CSc
dr. Josef Langmeier, CSc

Předsedou komise je člen korespondent Josef Linhart

Den konání zkoušky: bude sjednáno (předběžně v polovině prosince 1973)

Při výkonu své funkce postupujte podle ustanovení § 26 citované vyhlášky.

Člen korespondent Josef Linhart
předseda komise pro obhajoby
kandidát.disert. prací v oboru
psychologie

Pracoviště

Československá akademie věd
Psychologický ústav
Praha 1, Purkyňova 2

Datum 18. prosince 1973.

PROTOKOL č. 5/73

O KANDIDÁTSKÉ ZKOUŠCE

Příjmení a jméno PhDr. Eduard B a k a l á ř
Obor psychologie
Specializace psychologie osobnosti
Pracoviště Ústřední vojenská nemocnice, Praha
Školitel prof. PhDr., RNDr. Vladimír Tardý
Předseda zkušební komise člen korespondent Josef Linhart
Členové komise dr. Jaromír Janoušek, CSc.; dr. M. Břichcín, CSc.;
dr. Josef Langmeier, CSc.
Předmět zkoušky odborná zkouška z psychologie a specializace
Otázky

- 1) Přístup k problematice hodnot z hledisek psychologie behaviorální a psychologie činnosti (v pracích sovětských autorů).
- 2) Problém vztahu mezi hodnotovou orientací a potřebami.
- 3) Teorie sociálních postojů a způsob jejich zjišťování
- 4) Hodnotová orientace u hyposocializovaných a hypersocializovaných,

Výsledek

prospěl

Podpis předsedy komise

Linhart

Podpisy členů komise

*Janoušek Tardý
Břichcín*

2

NUM 372

**EVIDENČNÍ PŘÍLOHA
O OBHAJOBĚ KANDIDÁTSKÉ DISERTAČNÍ PRÁCE**

Část II – uveřejnění udělení hodnosti kandidáta věd

(zasílá se dvojmo Státní komisi pro vědecké hodnosti v Praze 1, Karmelitská 8)

1. Uchazeč PhDr. Eduard Škrlář
Datum a místo narození 31. 10. 1934, Vologda (SSSR)
Pracoviště Ústav silniční a městské dopravy, Praha 1, Jánkův vršek 13

2. Teze rozeslány dne 4. září 1975
Došla výjádření od koho, kdy, čj. /

3. Posudky oponentů Prof. dr. A. Jurovský, DrSc - 3. 9. 1975
Přijaty dne Doc. dr. J. Janoušek, CSc - 24. 7. 1975
Předány uchazeči a členům komise dne 4. 9. 1975

4. Konání obhajoby uveřejněno v příloze Věstníku MŠK č. ze dne

5. Výsledek hlasování o obhajobě
Počet členů komise 8 + 24 Počet přítomných členů komise 7 + 24
Odevzdáno hlasů: kladných 7 + 24, záporných 0, neplatných 0

6. Udělení vědecké hodnosti *)

a) Vysoká škola
rozhodnutí vědecké rady vysoké školy (fakulty*) ze dne

b) Československá akademie věd rozhodnutím věd. kolegia pedagogiky a psychol.
ze dne 26. 11. 1975

c) Slovenská akademie věd rozhodnutím vědeckého kolegia
ze dne

udělila vědeckou hodnost kandidáta psychologické věd.
Číslo protokolu uvedených hodností 449

7. Výsledek hlasování o udělení vědecké hodnosti

Počet členů vědecké rady nebo věd. kolegia, počet přítomných,
odevzdáno hlasů: kladných, záporných, neplatných

Kulaté razítko

Podpis rektora (děkana) nebo
předsedy věd. kolegia**)

Nepřesně vyplněná příloha bude vrácena k vyplnění.

*) Nehodící se škrtněte.

***) Podpis zpřesněte strojopisem a uveďte funkci podepsaného.

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD

VĚDECKÉ KOLEGIUM PEDAGOGIKY

A PSYCHOLOGIE

Předsedácké komise pro obhajoby
kandidátských disertačních prací

š

Psychologický ústav ČSAV
Purkynova 2

P r a h a 1

V Praze dne 27.11.1975
č.j. 350/75

Věc: Udělení vědecké hodnosti

Na návrh komise pro obhajoby kandidátských disertačních prací při Psychologickém ústavu ČSAV, před níž jste úspěšně obhájil svoji kandidátskou disertační práci, uděluje Vám vědecké kolegium pedagogiky a psychologie ČSAV usnesením ze dne 26. 11. 1975 hodnost

kandidáta p s y c h o l o g i c k ý c h v ě d .

člen korespondent *Linhart* L i n h a r t ,
předseda vědeckého kolegia pedagogi-
ky a psychologie ČSAV

Na vědomí: Úst. silniční a měst. dopravy
Česká komise pro vědecké hodnosti
Předseda komise
Odb. výchovy věd. pracovníků ČSAV

DOTAZNÍK

Fotografie	1. Příjmení, jméno rodné		titul, vědecká hodnost				
			PhDr. BAKALÁŘ Eduard				
	2. data narození (den, měsíc, rok, místo, okres)						
	31. 10. 1934						
3. stav		národnost	stát. příslušnost				
ženatý		česka	čsl.				
4. bydliště		Praha 1, Újezd 26					
trvalé							
přechodné		č. tel. 535520					
5. čís. obč. průkazu, série, kým a kdy vydán					rodné čís.		
429221 HS-64 00-VB Praha 1 ; 14.12.1966					34-10-39/95		
6. třídní - sociální původ		původní povolání		voják - nevoják			
		elektromechanik					
7. politická příslušnost			8. zdravotní stav				
žádná			dobrý				
do r. 1945							
do r. 1948			9. změněná pracovní schopnost				
po r. 1948			ano				
nyní ne			ne				
důvod a rok ukončení členství			10. majetkové poměry (rodinný domek, družstev. byt)				
			nemajetný				
11. školní a další vzdělání		název školy	kde	od kdy	do kdy	obor	specializace
základní		obecná	Praha	1940	1944		
všeobecné s maturitou		reálné gymn.	Praha	1945	-	1953	
odborné bez maturity včetně učňovské školy		odbor. škola elektrotech.		1951	-	1953	
odborné s maturitou							
vyšší odborné							
vysokoškolské		filosofická f.	Praha	1961	-	1966	
postgraduální a pomaturitní		Psycholog. ústav ČSAV	Praha	1968	-	74	psychologie aspirantura: psychologie osobnosti
další školení a kursy včetně stranických							
studijní stáže zahraniční i domácí							
12. státní, stranická, resortní a jiná vyznamenání včetně roku udělení				13. jazykové znalosti			
žádná				aktivně		pasivně	
				anglicky německy rusky			

14. Zaměstnání od vstupu do praxe, název, adresa zaměstnavatelské organizace	pracovní zařazení	od kdy	do kdy
Perun n.p. Praha-Karlín	dělník	1950	1951
ESA - výrob. družstvo, Praha 7	učeb. poměr	1951	1954
VÚST - Praha 10	laborant	1954	1956
Tesla - Praha 10	laborant	1956	1957
Mechanika, Praha 2, převzatá ÚVVVR, Praha 4	elektromechan.	1958	1962
DÚNZ Louny	vychovatel	1963	1965
ÚVN Praha Střešovice	psycholog	1965	1973
Současná zaměstnavatelská organizace	pracovní zařazení	od kdy	
Ústav silniční a městské dopravy Praha 1 Jánský vršek 13.	psycholog	1.11. 1973.	
16. Vedlejší pracovní činnost (uved'te i pedagogickou činnost)	název zaměstn. org.	druh činnosti	
soudní znalec	Městský soud Praha 2, Spálená 2		
17. Stranické funkce název organizace, orgánu	funkce	od kdy	do kdy
žádné			
18. Členství a funkce ve společen. org. (SČSP, ROH, SSM, VTS, atd.) název organizace, orgánu	funkce	od kdy	do kdy
ROH	člen	1953	stále
SČSP	člen	1974	stále
19. Veřejné funkce (NV, soudce z lidu apod.) název organizace, orgánu	funkce	od kdy	do kdy
žádné			
20. Manžel, manželka, druh, družka, včetně rod. příjmení	datum a místo naroz.	národnost	stát. přísl.
		česke'	čsl.
třídní - sociální původ			
bydliště			
zaměstnavatelská organizace	pracovní zařazení	nejvyšší ukončene vzdělání	

polit. příslušnost do r. 1948 } žádná po r. 1948 } nyní (důvod a rok ukončení) žádná		členství a funkce ve společ. org. (veřejné funkce) ROH ; BSP		
stranické funkce vykonávané v posledních letech žádné				
21. Děti, jméno, příjmení	datum nar.	bydliště	zaměstnání (organizace, škola)	společ. org. polit. přísl.
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Ø Ø Ø Ø
22. rodiče, jméno, příjmení	datum nar.	bydliště	třídní - soc. původ	polit. příslušnost dříve nyní
otec mí. Ed. Bakalář	1896	zemřel 1973		Ø Ø
matka Valerie Bakalářová - Somová	1912	zemřela 1968	dělnický	Ø Ø
poslední zaměstn. org. a pracovní zařazení otce důchodce - brigádník Praha 7. Restaurace a jídelny matky ONV Praha 1 ; kucharka				
23. rodiče manžela(ky), jméno, příjmení	datum nar.	bydliště	třídní - soc. původ	polit. příslušnost dříve nyní
otec Bohumil Vobořil	1881	zemřel 1951	rolnický	Ø Ø
matka Anna Špidlenová - Vobořilová	1905	zemřela		Ø Ø
poslední zaměstn. org. a pracovní zařazení otce Pramen, Praha 7 ; úředník matky v domácnosti				
24. Sourozenci vlastní, jméno, příjmení	datum nar.	bydliště	zaměst. org. prac. zařazení	polit. příslušnost dříve nyní
Viktorie Venegasová	1939	Praha 1, Biskupská 1	úřednice MVEOS Praha 1, Gorkého nám.	Ø Ø
Eduarda Vendysová	1946	Praha 4, Nedvěžovo nám. o. 7.	učitelka, učitelka škola, Praha Žitkov	Ø Ø
25. Příbuzní v zahraničí, jméno, příjmení	příbuz. poměr	země pobytu	důvod pobytu	od kdy v zahraničí - forma styku
Zuzana Strákan	sestřenice	SSSR	občan SSSR	od narození písemný osobní
26. Pobyt v zahraničí, stát	účel cesty *)		délka pobytu	rok
SSSR	turistika		14 dní	1962
NOR	turistika		2 dny	1966
NOR	turistika		1 týden	1967
NSR	účast na pedagog. - psychologickém semináři		10 dní	1967
SSSR	turistika		3 týdny	1968
Rakousko	účast na sociom. kongresu		1 týden	1968
NSR	účast na pedagog. - psychol. semináři		10 dní	1969
Anglie	účast na psychol. kongresu		3 týdny	1969

*) závažné informace o pobytu v zahraničí a o styku s osobami v zahraničí uveďte v příloze

27. Jména dalších osob v zahraničí, s nimiž udržujete styky, a místo pobytu K.B. Madsen , Kodan , Dánsko P. Newberg , Evanston , USA Z. Strokun , Krasnodor , SSSR R. Kudibal , Londýn , Anglie	forma styku většinou písemná
28. Účast v domácím a zahraničním odboji ne	vězněn z polit. důvodů ne
29. Účast v social. soutěži, zlepšovatelském hnutí (člen brigády soc. práce; přijaté a vyhodnocené zlepšovací návrhy, patenty atd.) 1 zlepšovací návrh přijat a odměněn v ÚVN (Psychodiagn. pomůcka) 1967.	
30. Byl jste členem některé aktivistické organizace v době okupace, uveďte název organizace ne	
Zde doplňte údaje k odstavcům, na které Vám nepostačovalo místo	

Prohlašuji, že jsem na otázky v dotazníku pravdivě odpověděl(a), nic nezatajil(a)

v Praze dne 7. října 1974.

Dr. Ed. Bahelík
 Vlastnoruční podpis

NEVYPLŇUJTE Změny v jednotlivých údajích a různé záznamy	Opravy a doplňky provedl
Údaje prostudoval a ověřil pracovník kádrového útvaru podpis: datum:	
Poznámka: Dotazník soustřeďuje pouze závažné údaje. Podrobněji je rozveďte v životopise, který je součástí tohoto dotazníku, a to svou dosavadní politickou a veřejnou činnost, své politické postoje v kritickém období let 1968-69 a další údaje ze života, své osobní zájmy, ocenění pracovních zásluh, veřejnou činnost, informace o politické angažovanosti své rodiny (rodiců, sourozenců, manžela(ky), dětí) a další informace, které pokládáte za nutné rozvést v životopise.	

PhDr. Eduard Bakalář : Životopis - doplněk ke kádrovému dotazníku.
/zpracováno podle bodů předlohy k životopisu/.

K bodu a/.

Narodil jsem se 31. 10. 1934 ve Vologdě v SSSR. Otec tam tehdy působil jako potravinářský odborník od r. 1932 do r. 1937. Oženil se tam s mojí matkou která je ruské národnosti a v r. 1937 jsme přijeli do ČSR. Otec pochází z rodiny drobného živnostníka; vystudoval v Praze a od r. 1925 -37 působil v zahraničí, zejména v USA a v SSSR. Za okupace byl zaměstnán v Exportním ústavě, po r. 1945 v Koopolu a ministerstvu zemědělství až do r. 1958 kdy odešel do důchodu. Zemřel v r. 1973. Matka /zemř. 1968/ pocházela z rodiny zemědělského dělníka; její sestra a někteří vzdálení příbuzní dosud žijí v SSSR. Oba z mých rodičů byli nemajetní. Mám dva sourozence, sestry V. Venegasovou a E. Vendyšovou.

K bodu b/.

Přehled absolvovaných škol je uveden v kádrovém dotazníku. Filosofickou fakultu jsem studoval dálkově, při zaměstnání. Studium jsem ukončil v r. 1966 v vyznamenání; v r. 1967 jsem se pak podrobil rigorosnímu řízení k získání doktorátu. Téma mé diplomové práce bylo "Pokus o ovlivnění postojů pacientů neurotiků". V r. 1968 jsem se stal externím aspirantem Psychologického ústavu ČSAV a pod vedením prof. Tardyho jsem zpracoval kandidátskou práci "Měření hodnotových orientací". Práce je přehledem a kritikou existujících koncepcí hodnotových orientací a metod k jejich zjišťování.

K bodu c/.

Přehled vykonávaných zaměstnání je rovněž uveden v kádrovém dotazníku. V r. 1955 jsem byl povolán do základní vojenské služby avšak po 7 měsících propuštěn ze zdravotních důvodů. V r. 1957 jsem se vlivem svých přátel blíže seznámil s psychologií, která mně zaujela natolik, že jsem ji začal studovat, nejprve z dostupné literatury, později na filosofické fakultě. Během studia jsem pak změnil i zaměstnání tak, aby odpovídalo mému studijnímu oboru: začal jsem pracovat ve zdravotnictví /na psychiatrii/.

Na svém předcházejícím pracovišti, psychiatrickém oddělení ÚVN jsem působil osm let, za které jsem se mnohému naučil. Psychodiagnostická práce, tj. vyšetřování psychiatrických pacientů je velmi dobrým základem pro jakoukoli psychologickou práci s lidmi a s psychologickými metodami. V rámci rutinních a pouze rutinních požadavků zmíněného pracoviště jsem však později nemohl uplatnit své další zájmy a znalosti, případně i své výzkumné zaměření. Přesšel jsem proto na vlastní žádost do Ústavu silniční a městské dopravy v Praze 1.

Na svém současném pracovišti, v psychologické laboratoři ÚSMD jsem velmi spokojen. Jsem odpovědným řešitelem části státního výzkumného úkolu "Vliv lidského činitele na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích", dále pracuji ve funkci metodického vedoucího pro ostatní psychologické pracoviště v dopravě a také vyšetřuji speciální případy /supervisní/ řidičů nehodářů. Výzkum

řidičů nehodářů a bezpečnosti dopravy vůbec jsem obohatil řadou nových přístupů a testů z psychologie osobnosti, která byla v této oblasti relativně zanedbávaná.

K bodu d/.

Členem ROH jsem od r. 1953. Od r. 1960 jsem byl členem závodní organizace SCSP, členství však přechodem na jiné pracoviště zaniklo. Na svém nynějším pracovišti jsem členem SCSP od ledna 1974.

K bodu e/.

Politicky organizován nejsem / a ani jsem nikdy nebyl/. K vedoucí úloze KSC a její politice v naší společnosti mám kladný poměr. Docházím pravidelně na různá politická školení, sleduji denní tisk a zprávy a jsem o domácích i zahraničních událostech dobře informován.

Rychlý vývoj politických událostí v r. 1968-69 jsem pozorně sledoval. Měl jsem obavy, že dojde k dalším komplikacím. Politické projevy mnohých jednotlivců tyto obavy ve mně vyvolávaly a proto jsem se zdržel angažovanosti. Pozdější konsolidaci poměrů jsem přijal s úlevou.

Svůj kladný vztah ke celospolečenským zájmům i angažovanost také projevují pracovním úsilím a činnostmi jako je

- dlouhodobá odborná spolupráce s časopisem pro děti - Mateřídouška /vydavatel je ÚV SSM - Mladá Fronta/
- členství v redakční radě časopisu Kviz /vydává ČTK/
- příležitostné přednášky pro Socialistickou akademii/Např. o neurózách/.
- příležitostné překlady odborných publikací celospolečenského významu / např. J.L. Kolominskij : Člověk je tvor společenský, vydala Mladá Fronta 1974/.
- spolupráce s katedrou psychologie FFUK při výcviku a předávání zkušeností mladším kolegům
- členství ve výboru psychoterapeutické sekce Čsl. lékařské společnosti J.Ev. Furkyně aj.

K bodu f/.

Pobyty v zahraničí jsou uvedeny v kádrovém dotazníku. S osobami, které jsem uvedl, si příležitostně dopisují, většinou jde o žádost z mé strany o zaslání nějaké odborné publikace, psychol. testu, separátky apod.

K bodu g/.

S manželkou jsem se seznámil během studia /vystudovala stejný obor - psychologii/. Snatek jsme uzavřeli v r. 1964. V průběhu minulých let se nám narodily čtyři děti. Manželka je zaměstnána na půl úvazku jako psycholog v denním sanatoriu Horní Palata, které spadá pod fakultní nemocnici v Praze 2. Manželka je členkou ROH a Brigády socialistické práce. Politicky není /a nebyla / organizována. K vedoucí úloze KSC v naší společnosti má stejné postoj jako já /viz výše/.

K bodu h/.

Hlavní údaje o dětech jsou uvedeny v dotazníku. Péče o čtyři malé děti stojí dost nánahy a zabírá dosti času, neboť žádné příbuzné, kteří by v domácnosti vypomohli, již nemáme.

K bodu ch/.

Hlavní údaje o manželčiny rodících jsou uvedeny v dotazníku. Nemohu k nim nic aktuálního říci, ani já, ani manželka, neboť oba zemřeli již před delší dobou /v r. 1943 a 1951/.

K bodu i/.

Moje sestra Viktorie Venegasová /nar. 1939/ vychodila střední zdravotní školu v Praze a pracuje jako referentka v Městském výboru českého odborového svazu v Praze, Gorkého nám. Není / a ani nikdy nebyla/ politicky organizována. V krizových letech se nijak neprojevovala.

Moje sestra Eduarda Vendyšová /nar. 1946/ vystudovala psychologii na FFUK v Praze a nyní vyučuje psychologii na učnovské škole Praha 3, Ondříčkova ul. Není a ani nikdy nebyla politicky organizována. V krizových letech se nijak neprojevovala.

Manželčin bratr Bohumil Vobořil, nar. 1930, bytem Praha 6, Na Petřinách 392. Je technikem, zaměstnán u Čs. plynárenský podnik, Revoluční, Praha 1. Politicky neorganizován.

Manželčin bratr Jaroslav Vobořil, nar. 1932, bytem Praha 6, Na Pernikářce 12. Je zahradníkem, zaměstnán u Vysoká škola zemědělská Praha - Suchbát. Politicky neorganizován.

S manželčiny bratry se stýkáme velice zřídka.

K bodu j/.

Z příbuzných žije trvale v zahraničí /SSSR/ sestra matky, bratranec a dvě mé sestřenice / s jednou si dopisují/. Žijí tam od narození. Z mých příbuzných, stejně jako i z manželčiny, nikdo nepustil území CSSR nelegálně.

Nakonec něco o mých zájmech. Zajímám se o novinky v psychologii, o črny a rozsah lidských hodnot /nápln kandidátské práce/, o motivaci, psychologické testy, psychoterapii, hlavolamy a moderní společenské hry / koncem r. 1974 vyjde v nakladatelství Pressfoto má kniha "I dospělí si mohou hrát"/, překladatelskou činnost z psychologie a o výchovu dětí.

V praze dne 7. října 1974.

Jn. Ed. Bakalář

PhDr. Eduard Bakalář.

ČESKOSLOVENSKÁ

F 000792 *

DIPLOM

Eduard Bakalář

narozený(á) dne *31. října* 19*34* ve *Vologdě [SSSR]*

zakončil(a) studium státní závěrečnou zkouškou na fakultě *filosofické*

vysoké školy *University Karlovy v Praze*

s celkovým studijním prospěchem

S VYZNAMENÁNÍM

nabývá podle zákona č. 19/1960 Sb. o vysokých školách vysokoškolské kvalifikace

v oboru *psychologie*

Jiří dr. J. Klacenský
děkan

Edmund Goldstein
rektor

v *Praze* dne *24. října* 196*6*

c. j. *1355*

Číslo 224/66-10

Průběh k diplomu č. 000798

VYSVĚDČENÍ

o státní závěrečné zkoušce
(bez diplomu rovněž)

Bakalář Eduard

naroděn dne 31. října 1934 ve Vologdě /SSSR/
absolvoval ve studijním roce 1965 /66 dálkové šestileté studium
na fakultě filozofické
(směr a obor) psychologie
vědy společenské

Obhájil diplomní práci "Zjištění některých názorů, postojů u souboru hospitalizovaných neurotiků a pokus o jejich ovlivnění zdravotnickou osvětou"

dne 10. října 1966 s výsledkem **v ý b o r n ě**
a vykonal

státní závěrečnou zkoušku z předmětů stanovených učebním plánem
s prospěchem:

psychologie	dne 24. října 1966	v ý b o r n ě
/	dne /	/
/	dne /	/
/	dne /	/
/	dne /	/
/	dne /	/
/	dne /	/

Celkový výsledek státní závěrečné zkoušky: prospěl s vyznamenáním

v Praze dne 24. října 1966

L. S.

J. Holý
pro děkana fakulty

Stupnice známek:	v ý b o r n ě	velmi dobře	dobře	necykloval
------------------	---------------	-------------	-------	------------

QFFFQS
SUMMIS AUSPICIIS
REI PUBLICAE SOCIALISTICAE BOHEMOSLOVACAE
UNIVERSITAS CAROLINA PRAGENSIS

Eduard Bakalář

NATUS/A
31.X.1934 in Valogda - SSSR
STUDIIS IN FACULTATE
PHILOSOPHICA

UNIVERSITATIS

CAROLINAE PRAGENSIS

PERACTIS DISSERTATIONEM EXHIBUIT, QUAE

"Zjištění některých názorů, postojů u souboru hospitalizovaných neurotiků a pokus o jejich ovlivnění zdravotnickou osvětou"

INSCRIBITUR EXAMINAQUE SEVERA IN

FACULTATE PHILOSOPHICA

UNIVERSITATIS CAROLINAE PRAGENSIS

IN DOCTRINA

psychologiae generalis necnon in psychopathologia die 13.II.1967

SUBIIT, QUAM OB REM EI IUXTA LEGEM N. 19/1966 LEG. COL. STUDIA ACADEMICA ORDINANTEM

PHILOSOPHIAE DOCTORIS

NOMEN TRIBUTUM EST.

IN CUIUS REI TESTIMONIUM HOC DIPLOMA EDIDIMUS

Eduard Goldstücker
PROF. DR. EDUARD GOLDSTÜCKER
PRO RECTORE

L. Svoboda
PROF. DR. LUDVÍK SVOBODA, DRSC
PROMOTOR

Z. Urban
PROF. DR. ZDENĚK URBAN, CSC
PRO DECANO
DECANUS

DATUM PRAGAE DIE 11. MENSIS FEBRUARI ANNI MCMLXVII

NUM. 323

PhDr. Eduard Bakalář :

SEZNAM PUBLIKOVANÉ LITERATURY.

A. Překlady

články:

- 1.⁺ Madsen K.B. : Teorie motivace. Čsl. Psychologie, roč. 11, č. 2, 1967.
- 2.⁺ Saul L. : Emocionální dospělost. Morevskoslezský referátový výběr z psychiatrie, ročník 4, č. 4. Kroměříž 1972.
- 3.⁺ Matson Fl. : Humanistická teorie - třetí revoluce v psychologii. Sborník referátů Psychoterapie v socialistické péči. Vydala PL Kroměříž 1974.

knihy :

- 4.⁺ Madsen K.B. Teorie motivace. Academia, Praha 1972.
5. Kolominskij J.L. : Člověk je tvor společenský. Mladá Fronta, Praha 1974.
- 6.⁺ Madsen K.B.: Moderní teorie motivace. Academia, Praha / v tisku/.
7. Lorenz K. Osm smrtelných hříchů civilizovaného člověka. / V jednání s nakl. Mladá Fronta/.

B. Články

- 8.⁺ Pokus o ovlivnění průběhu intoxikace LSD etylalkoholem. *Activitas Nervosa Superior* /Praha/ 9:4:1967.
- 9.⁺ Effects of tranlylcypromine on LSD intoxication in healthy volunteers. *Activitas Nervosa Superior* /Praha/ 10:3:1968.
- 10.⁺ Projekt výzkumu hodnotových orientací a aspirací. Ústav pro filosofii a sociologii ČSAV, Praha 1970. Zkrácená verze "Výzkum hodnotových orientací a model D.O.S.A." otištěna v *Sociologickém časopise*, ročník 6, č. 2, 1970.

Psychologický ústav ČSAV
Praha 1, Purkyňova č. 2.

Vaše zpráva (značka)

ze dne

Naše značka

2502/75

V Praze dne

16. září 1975

Vyřizuje

Kuchynková

jeho telefonní linka

384

Václav potvrzení o praxi

Vážení soudruzi,

na Vaše vyžádání Vám zasíláme přehled o dosavadní praxi našeho zaměstnance PhDr. Eduarda Bakaláře, nar. 31.10.1934, bytem Praha 1, Újezd 26.

zaměstnavatel	od - do	ve funkci
Perun n.p. Praha 3	24.10.1950-29.9. 1951	dělník
ESA lid. družstvo, Pha 7	19.10. 1951- 11.2.1954	učeb. poměr
Tesla n.p. Praha 9	18.2. 1954 - 12.10.1957	laborant
Mechanika lid. dr. Pha 2.	24.11.1958 - 31.12.1960	elektrotech.
ÚVVVR Praha 7	1.1.1961 - 30.12.1962	elektrotech.
OUNZ Louny	31.12.1962 - 14.10.1965	psycholog
Ústř. voj. nemocnice Pha 6	16.10.1965 - 1.10.1973	psycholog
Ústav silniční a městské dopravy, Praha 1	1.11. 1973	psycholog

Toto potvrzení vystavujeme v souvislosti s nadcházejícím řízením k udělení hodnosti kandidát věd dr. Ed. Bakaláři.

Ústav silniční a městské dopravy
Praha 1 - Malá Strana, Jánský vršek 13

- 11.⁺ Hodnotové orientace obvodních lékařů a sester. Výzkumná zpráva Ústavu sociálního lékařství a organizace zdravotnictví. Praha 1972.
- 12.⁺ Comparison of the psychodysleptic effects of carbon dioxide and LSD. *Activita Nervosa Superior /Praha/* 15:2:1973.
13. Význam, využití a výroba hlavolamů. Psychologicko metodologická studie jednotlivých druhů. *Hračka*, ročník 9, č. 2-3, Praha 1974.
14. Psychologická rehabilitace řidičů v silniční a městské dopravě. *Zpravodaj SMD*, ročník 1974 č. 3. Vydává oborové informační středisko ÚSMD Praha.
15. Hry rozvoje tvořivosti. *Hračka*, ročník 10, č. 1. Praha 1975.
16. Hry sebepoznání. *Hračka*, ročník 10, č. 2. Praha 1975.
17. Psychická onemocnění a řízení motorových vozidel. *Zpravodaj silniční a městské dopravy*, ročník 1975 č. 3. Vydává oborové informační středisko ÚSMD Praha.

C. Rozsáhlejší studie a knihy.

18. Zjištění některých názorů, postojů u souboru hospitalizovaných neurotiků a pokus o jejich ovlivnění zdravotnickou osvětou. Doktorská disertační práce, katedra psychologie FFUK. Praha 1966.
- 19.⁺ Metodika psychologického výběru učňů v silniční a městské dopravě pro povolání automechanik a automechanik řidič. Dílčí závěrečná zpráva státního výzkumného úkolu F-13-127-004-00-03 "Vliv lidského činitele na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích. Ústav silniční a městské dopravy, Praha 1973.

- 20.+ Metodika psychologického výběru mistrů v silniční a městské dopravě. Dílčí závěrečná zpráva státního výzkumného úkolu F-13-127-004-00-03 "Vliv lidského činitele na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích. Ústav silniční a městské dopravy, Praha 1974.
- 21.+ Vliv farmak a alkoholu na psychiku řidičů. Dílčí závěrečná zpráva státního výzkumného úkolu F-13-127-004-00-03 "Vliv lidského činitele na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích." Ústav silniční a městské dopravy, Praha 1975.
22. I dospělí si mohou hrát. /Psychologické testy, moderní společenské hry, hlavolamy./ Pressfoto, Praha 1975.
23. Umění odpočívat jako umění žít. Nakl. Práce, Praha / v tisku/.

Na pracích označených křížkem se podíleli i jiní spoluautoři.

Oponentský posudek kandidátské disertační práce dr. Eduarda
Bakaláře "Měření hodnotových orientací".

Posuzovaná kandidátská práce je věnována rozboru psychologie hodnot, systematickému přehledu vybraných koncepcí a metod zjišťování hodnotových orientací, a metodologickým otázkám dalšího psychologického výzkumu hodnot. Člení se na tři kapitoly. V první kapitole, nazvané "Moderní doba a hodnoty" se autor zabývá na pozadí nástinu problematiky hodnot v dějinách filosofie a na základě marxistické teorie hodnot různými přístupy k hodnotám z hlediska filosofie, sociologie, sociální psychologie a psychologie. Podává rovněž svou vztahovou definici hodnot. - Druhá kapitola "Hodnota: Definice a vymezení pojmu. Různé typy klasifikací" přináší rozbor různých psychologických koncepcí hodnot. Autor vymezuje hodnotu vzhledem k dalším blízkým pojmům /potřeba, norma, postoj, zájem, cíl, aspirace aj./ a na základě kritického rozboru různých klasifikací podává svou klasifikaci podle dimenzí sociálně žádoucí a nežádoucí, vědomé a nevědomé. - Těžištěm je třetí kapitola "Přehled nejznámějších psychologických koncepcí hodnot a psychologických metod z těchto koncepcí vycházejících". Autor tu rozebírá 16 vybraných metod zjišťování hodnotové orientace. Výklad metod je doplněn hodnotícími poznámkami a seznamem příslušné literatury. Kapitola je uzavřena formulací některých obecných závěrů, pokusem o kategorizaci hodnot a hodnotových orientací na pět základních oblastí, a nástinem přechodu psychologické problematiky do jiných oblastí. - V Příloze jsou uvedeny Allport-Vernon-Lindzeyův test hodnot, Morrisovy Způsoby života, Kratochvíla a Hronka Hodnoty a Rokeachův Seznam hodnot.

Posuzovaná kandidátská disertace je v naší literatuře prvním takto široce pojatým výkladem metodologických otázek výzkumu hodnotových orientací z psychologického hlediska. Autor správně poukazuje na to, že vzrůst důrazu na výzkum hodnot

a hodnotových orientací je výrazem překonávání pozitivistické restrikce v psychologii. Je si zároveň vědom, že dosavadní výzkum hodnot a hodnotových orientací nemá dosud uspokojivou metodologickou bazi, a svůj široký systematický přehled chápe jako nutnou první fázi práce na nové metodologii, vycházející z marxistických základů. Připomeňme jeho téze o tom, že za socialismu se jeví v novém naléhavém světle vše, čím může psychologie přispět k všestrannému rozvoji osobnosti, o nutnosti překonávání čistě empirického přístupu formulací hypotéz, o potřebě explicitně zahrnout do výzkumu socialistické hodnotové orientace, o složitosti vztahu verbálně vyjádřených hodnot ke skutečnému chování a řadu dalších. Velmi cenné je potom pečlivé zpracování literatury tématu a její dokumentování, které je u nás první tohoto druhu vůbec a obtojí dobře i ve srovnání se zahraniční literaturou.

Autorovo klasifikování hodnot podle dimenzí sociální žádoucnosti a nežádoucnosti na straně jedné a vědomosti či nevědomosti na straně druhé je jistě jen jednou možnou klasifikací, avšak přináší nové teoretické i metodologické hodnoty, zejména pokud jde o přístup k skrytějším vrstvám hodnotových orientací /Srv. např. autorův návrh doplňku k Rokeachovi o "antihodnoty"./. Pojetí samotné hodnoty jako výběrového vztahu člověka k výtvorům a ideálům však podle našeho názoru postihuje spíše hodnocení než samy hodnoty. Těmito hodnotami jsou výtvoř a ideály samy, ovšem nahlíženy /jak říká druhá část definice/ jako předměty, cíle nebo prostředky pro uspokojování potřeb životní činností člověka. Tím se také odlišuje hodnocení jako psychický proces od konstituování hodnot, které neprobíhá jen ve vědomí.

K práci mám některé další drobné připomínky : Jednou se hovoří o sycení faktorů položkami /třetí kapitola, str. 129 aj./, jindy o sycení položek faktory /str. 84/. - V tabulce na str. 22 v třetí kapitole některé součty neodpovídají.

Poznámky k jednotlivým metodám nejsou všude stejně analytické. U Morrise /str. 34/ není jasný vztah k Riesmanovi. - Zařazování krátkých psychologických testů do výzkumu hodnotových orientací v jiných oborech je nesporně cenné, nemůže to však nahradit komplexní mezioborový přístup k problematice hodnot za vedoucí úlohy psychologie přímo v podstatě věci. - Termín desirabilita by bylo vhodné nahradit. - Přehlednosti práce by prospělo jednotné číslování celku a ne pouze po kapitolách, což by umožnilo uvést i podrobnější obsah.

Celkový rozbor psychologie hodnot, podaný v práci, svědčí o tom, jak autor sám uvádí, že hlubší rozpracování této problematiky na marxistických základech je teprve před námi. Nicméně podrobný přehled, v práci podaný, prokazuje, že v psychologii byl již vytvořen dosti rozsáhlý soubor teoretických, metodologických a metodických prostředků, který je pro tento úkol po kritickém posouzení použitelný. Je autorovou zásluhou, že k ozřejmění tohoto souboru prostředků významně přispívá. Vedle systematické přesnosti výkladu přitom osvědčil i schopnost citlivé psychologické analýzy této problematiky, která patří v psychologii k nejsložitějším.

Doporučuji, aby dr. Eduardu Bakalářovi byla na základě předložené kandidátské disertace udělena hodnost kandidáta psychologických věd.

V Praze dne 24. července 1975

Doc. dr. Jaromír Janoušek, CSc.

P o s u d o k

o kandidátskej dizertačnej práci PhDr. Eduarda Bakalára :
"Měření hodnotových orientací". Praha, 1974, spolu 296 husto
klepaných strán, tj. podľa normy cca 370 strán !

Svojou tematikou sa predložená kandidátska práca umiestňuje najviac do psychológie osobnosti a to tak svojím teoretickým ako i praktickým aspektom. Teoretický aspekt autor vyjasňuje vo vzťahu ku filozofickým sústavám, v ktorých sa obvykle otázka hodnot pre človeka považovala za základný problém etiky. Správne však poukazuje na to, že sa problematika dotýka aj spoločenskej determinácie hodnot, preto venuje patričnú pozornosť jej štúdiu zo strany sociológie. Sám autor svoje vedecké zameranie radí pod pomenovanie "psychológia hodnot", čo však doteraz viac označuje vecnú príslušnosť pojednania, ako vyhranenú vedeckú disciplínu.

Zo stanoviska praktického tak autorova práca, ako i v nej prejednávané systémy sú natoľko zamerané na praktické potreby zisťovania, merania a diagnostikovania hodnotových orientácií u ľudí, že sú v mnohých prípadoch viac metodickými technikami, ako teoretickým spracovaním pojmu hodnot u človeka a hodnotenia, ako psychického a špeciálne osobnostného procesu. Práve v tejto črte sa zreteľne prejavuje tá charakteristika psychológie hodnot, že je vedeckým pokusom o ich empirické zachytenie, ba pokusom o psychologický základ etiky a praktickej morálky.

Cieľ práce si autor vyznačuje dosť široko, a to "...zjistit, čeho si lidé cení, co vyznávají, co považují za hodnoty" /s.3,2,4/. No fakticky si ho zužuje tak, že to chce urobiť praktickým prehľadom, utriedením i kritickým zhodnotením jednotlivých psychologických metód, ktorými sa dosiaľ hodnotové orientácie u ľudí zisťujú, resp. posúdením ich hlavných výsledkov.

Na realizáciu svojho cieľa autor volí vyhranene empirický postup. Tak už v teoretickej časti pri kladaní definícií nepokúša sa o vlastné rozbery, ale s mravenčou usilovnosťou vyberá zo známych autorov 12 definícií, v ktorých /tiež podľa citovaného autora/ vyznačuje 18 rozličných znakov, resp. "formulácií" hodnoty. Podobným "empirickým postupom", teda už dosiaľ formulovanými názormi autorít rieši aj otázku vzťahu hodnot ku iným príbuzným psychologickým pojmom, ako sú potreba, aspirácia, motivácia, postoj atď. Tak isto rieši aj otázku klasifikácie hodnot len s tým rozdielom, že ju uzatvára vlastným systémom "globálnej klasifikácie ľudských hodnot", ktorý si zasluhuje plného uznania.

Ťažiskom dizertácie je tretia objemná kapitola /223 husto klepaných strán/, ktorá obsahuje opis a rozbor 16 "nejznámejších psychologických koncepcií hodnot a psychologických metód z týchto koncepcií vychádzajúcich". Predstavuje ich podľa jednotnej schémy, v časovom postupe, s veľmi jasným výkladom ich koncepcie, s podrobným opisom metódik a pri viacerých aj s ich ukázkami. ku každému nakoniec pripojuje aj svoje kritické poznámky i podrobnú literatúru.

Výkon autora v tejto časti práce možno oprávnene nazvať obdivuhodným. Jeho výklady sa vyznačujú výborným porozumením predkladaného materiálu, jasným jeho výkladom a takmer všade s kompletnými údajmi o nich. Čo do hodnoty jeho interpretácií i podaných informácií sa výkon autora pohybuje v tejto časti na dobrej svetovej úrovni, takže ho možno považovať nielen za hodnotnú informáciu o výkonoch psychológie v tejto oblasti, ale aj za veľmi cennú pomoc pre našich psychológov, ktorí sa skor - neskor budú musieť s touto problematikou zaoberať viac ako doteraz.

Za vyvrcholenie predloženej dizertácie považujem rozsahom síce krátku, no obsahom veľmi vyváženú "Úvahu nad mapou ľudských hodnot" /s.3, 214-221/. V nej extrahuje z opísaných

systemov päť oblastí ľudských hodnot a štyri smery hodnotových orientácií, ktorých existencia už bola v jednotlivých psychologických koncepciách doložená.

Z podaného rozboru vidieť, že predložená dizertácia nemá ráz "výskumnej správy" ako je to bežné v kandidátskych dizertáciách stavajúcich na výskumom získaných faktoch: má fakticky "literárny charakter", je spracovaním faktov a informácií získaných sledovaním a interpretáciou odbornej literatúry. No ako taká je spracovaná na vysokej odbornej úrovni. Autor v nej preukázal nielen študijnú pedantnosť a badateľskú solídnosť, ale aj veľmi vysokú erudíciu v psychologických a iných odborných náhľadoch na túto oblasť, takže o jeho vysokej odbornej kvalifikácii nemôžu byť pochybnosti.

Uznanie treba autorovi vysloviť aj za šírku a pokrokovú orientovanosť jeho záberu. V jeho hodnotiacich prehľadoch defilujú aj príspevky čs. psychológov ku meraniu hodnot, medzi ktorými má podiel i sám autor. Za primeraný považujem jeho pokus o zapojenie práce na hodnotových orientáciách na marxistickú filozofiu a morálku, i keď jeho posúdenie relatívneho nedostatku psychologických pokusov u nás vyznieva skor kriticky.

Určitým prekvapením je však to, že sa autor pri takej vysokej verzátности v tejto problematike dosiaľ výraznejšie nepokúsil o "samostatný" výkon v tejto oblasti, i keď určité nábehy aspoň v praktickom smere k tomu preukázal. Jeho práca takto i pri svojej vysokej hodnote zostáva skoby len "sekundárnou analýzou" toho, čo dosiaľ urobili iní. Robí tak dojem, že reprezentuje pre autora prípravnú fázu alebo "predprácu" pre vlastný príspevok ku teórii hodnotových orientácií u moderného človeka ku technike ich zisťovania, na ktorý si však ešte budeme musieť počkať.

Hoci sa práca pohybuje na vysokej úrovni rečového podania, predsa by som chcel upozorniť na niektoré jazykové neprístojnosti v texte, ktoré by sa mali podľa mojho názoru odstrániť. Je to hlavne používanie cudzích, resp. anglických slov s nejasným, alebo českej reči cudzím významom :

1. intrinsické /svébytné ?/ 2.9, 2.16 - 100, 102;
2. časově kompetentní - 109;
3. koartace - 106
4. askriptivní - 177;
5. extrinsic /ako inštrumentálny/ - 173, 180;
6. predikovat - 185;
7. detekovat - 191;

Predloženú prácu hodnotím ako veľmi dobre vyhovujúcu podmienkam kladeným na kandidátske dizertačné práce a navrhujem, aby jej autor PhDr. Eduard Bakalář bol pripustený k jej obhajobe.

Bratislava 3.IX. 1975

Univ. prof. Dr. A. Jurovský, DrSc.
801 00 Bratislava, Koreničova 4.

Posudek na externího aspiranta
PhDr. Eduarda BAKALÁŘE

Dr. Bakalář měl od počátku své externí aspirantury jasný cíl svého výzkumu, podal přehled a kritické ocenění psychologických metod zjišťování hodnotové orientace. Kandidátské zkoušky vykonal včas a s úspěchem. Ke svému tématu "Měření hodnotových orientací" sbíral soustavně materiál ze všech dostupných pramenů. Zároveň si uvědomil nutnost teoretického pojetí, které by bylo východiskem pro utřídění a kritiku získaného materiálu. Ideově se při tom opírá o historicko-materialistické pojetí hodnot a po obsahové stránce zdůrazňuje socialistický humanismus. Při zpracování látky projevil nejen píli a vytrvalost, nýbrž i schopnost k soustavnému uspořádání a vystižení různých hledisek v přístupu k tak složitému předmětu. Velikou předností pro jeho práci bylo, že se seznámil s mnoha metodami ne pouze literárně, ale i prakticky, přičemž se mohl opřít o své dlouholeté zkušenosti klinického psychologa. Jeho kandidátská disertace jako celek je u nás prvním rozsáhlým systematickým psychologickým pojednáním o hodnotových orientacích z hlediska metod jejich zjišťování. Jeho přístup je pro jeho teoretickou podloženost i praktické zkušenosti mnohostranný a kritický.

V průběhu celé aspirantury se dr. Bakalář věnoval cílevědomému studiu a zpracování jasně vymezeného tématu. Výsledek ukazuje jeho schopnost vědecké práce zejména kritické a systematické zvládnutí rozsáhlého materiálu a smysl pro aplikaci. Zveřejnění jeho disertace by bylo velmi vítáno našimi psychology jako bohatý zdroj informace a jako podnět ke kritickému zamyšlení o metodách i cílech jejich praktické činnosti.

17. 10. 1974.

Prof. dr. Vl. Tardý
školitel

P r o t o k o l

o provedeném hlasování členů komise pro obhajoby kand. disertačních prací v oboru psychologie o udělení titulu kandidáta psychologických věd

PhDr. Eduardu Bakalářovi

dne 23. září 1975

Počet přítomných členů komise
(s hlasovacím právem)

4
.....

počet hlasů "pro"

7
.....

počet hlasů "proti"

0
.....

počet hlasů neplatných

0
.....

Podpisy přítomných členů
komise:

Podpis předsedy:

J. Sedlář
I. Mlýnský

Alena
Alena

Hynek
Ciz

Miřák

Lista přítomných

členů komise pro obhajoby kandidátských disertačních prací
v oboru psychologie dne 23. září 1975

Kandidátská disertační práce na téma:
"Měření hodnotových orientací"
obhajuje PhDr. Eduard B a k a l á ř

člen korespondent J. Linnhart - předseda
doc. dr. J. Čáp, CSc
prof. dr. F. Hyhlík
člen korespondent V. Chmelař
dr. J. Khol, CSc
doc. dr. T. Radil-Weiss, CSc
doc. dr. J. Sedlák, CSc
doc. dr. Ch. Valoušek, CSc
prof. dr. A. Jurovský, DrSc (opozitní)
doc. dr. J. Janoušek, CSc

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Z á p i s

o průběhu obhajoby kandidátské disertační práce PhDr. Eduarda Bakaláře na téma "Měření hodnotových orientací", konané dne 23. 9. 1975 v Psychologickém ústavu ČSAV, Praha 1, Purkyňova 2
=====

Řízení obhajoby zahájil předseda komise člen korespondent J. Linhart.

Úvodem konstatoval, že byly splněny všechny náležitosti stanovené platnou vyhláškou a seznámil přítomné s charakteristikou uchazeček, tématem práce, posudkem školitele a dal kolovat seznam publikační činnosti PhDr. E. Bakaláře.

x/ Uchazeč vyložil stručně podstatný obsah své disertační práce s přihlédnutím k hlavním tézím.

x/ Předsedající přečetl posudek školitele prof. Vl. Tardyho.

Prof. Anř. Jurovský přečetl svůj oponentský posudek ve kterém zdůraznil, že předložená kandidátská práce přísluší nejvíce do psychologie osobnosti a to jak svým teoretickým tak i praktickým aspektem. Předložená disertace nemá ráz "výzkumné zprávy", jako je to běžné v kandidátských disertacích, které stavějí na faktorech získaných výzkumem, ale má fakticky "literární charakter, je zpracování faktů a informací získaných sledováním a interpretací odborné literatury. Autor ~~vykáz~~ v ní prokázal nejen studijní pedantnosti a badatelskou solidnost, ale i velmi vysokou erudici v psychologických a jiných odborných ~~záležitostech~~ pohledech na tuto oblast, tak že o její vysoké kvalifikaci nemůže být pochybnosti. Předloženou práci hodnotí prof. Jurovský jako velmi dobře ^{patřivě} vyhovující kladeným na

kandidátské disertační práce a navrhuje, aby její autor PhDr.

E. Bakalář byl připuštěn k její obhajově.

Doc. J. Janoušek, CSc. rovněž přečetl svůj oponentský posuděk, ve kterém se zmínil o tom, že posuzovaná kandidátská práce je věnována rozboru psychologie hodnot, systematickému přehledu vybraných koncepcí a metod zjišťování hodnotových orientací, a metodologickým otázkám dalšího psychologického výzkumu hodnot. posuzovaná kandidátská disertace je v naší literatuře prvním takto široce pojatým výkladem metodologických otázek výzkumů hodnotových orientací z psychologického hlediska. Autor správně poukazuje na to, že vzrůst důrazu na výzkum hodnot a hodnotových orientací je výrazem překonávání pozitivistické restriční psychologie. Velmi cenné je pečlivé zpracování literatury tématu a její dokumentování, které je u nás první tohoto druhu vůbec a obstojí dobře i ve srovnání se zahraniční literaturou. Doporučuje, aby dr. E. Bakalářovi byla na základě předložené kandidátské disertační práce udělena hodnost kandidáta psychologických věd.

Dr. Bakalář odpověděl na připomínky obou oponentů a informoval přítomné o své činnosti v oblasti výzkumu hodnot. Souhlasí s tím, že některá slova by se mohla zaměnit za české výrazy.

(Dr. Bakalář - prosíme doplnit o obsah Vaší odpovědi)

Oponenti vyjádřili uspokojení s vysvětlením dr. Bakaláře s tím, že ještě dodali, že práci dr. Bakaláře možno považovat za určitý přínos, zvláště nutno ocenit, že autor dále tyto problematiku rozpracovává. -Velmi důležitý moment je sociální žádoucnost.

Poté předsedající vyzval přítomné k diskusi k uvedenému tématu.

Prof. Chmelař řekl, že v práci s. Bakaláře zmizely veškeré negativní hodnoty, že v dotazníku je jen možnost ano nebo ne, a že to zužuje a nevyčerpává všechno, dále se dotázal, která ze 16 položek je hodnotnější nebo méně hodnotná.

Prof. J. Linhart poznamenal, že je nutno rozlišovat pojem hodnocení a pojem hodnoty.

Dr. Khol

Doc. Čáp prohlásil, že dr. Bakalář vidí jak pozitivní tak i negativní faktory, jedná se i o společensky nežádoucí faktory. Doc. Čápa zajímala otázka formování hodnot a jejich předělávání.

dr. Bakalář odpověděl na všechny dotazy a zaujal stanovisko ke
v
všem podnětům a námitkám diskuse.

.....

Po vystoupení dr. Bakaláře nebylo již dalších dotazů,
a proto předsedající vyzval uchazeče a přítomné hosty aby
opustili místnost a po krátkém zhodnocení průběhu obhajoby
vyzval přítomné členy komise k tajnému hlasování.

Předsedající oznámil uchazeči PhDr. E. Bakaláři kladný
výsledek hlasování s tím, že bude kolegiím pedagogiky a
psychologie ČSAV podán návrh na udělení hodnosti kandidáta
psychologických věd.

Schválil: člen korespondent
J. Linnhart
předseda komise

Zapsala: ing. J. Fabiszová

PhDr. Eduard Bekelář :

MĚŘENÍ HODNOTOVÝCH ORIENTACÍ

Systematický přehled a rozbor psychologie hodnot a jejich zjišťování. Nová klasifikace.

/ Téze kandidátské disertační práce /

V posledním čtvrtstoletí zaznamenáváme podstatnou změnu ve vývoji psychologie jako vědy. Plochy empirismus je povětšinou již překonán i na poli této disciplíny. ~~Už~~ Dochází zde k střetnutí dvou základních filosofických názorů, důsledkem čehož je větší obrat k poznávání jedince, k otázkám motivace jeho jednání a k hodnocení individuálního i skupinového chování. Tento postupně vybojovaný obrat od pozitivistického, domněle nehodnotícího přístupu, k přístupu hodnotícímu se obráží i v rozšíření metod a technik, měřících hodnoty jedinců i sociálních skupin.

Poznání hodnot a hodnotové orientace se stává relevantní jak pro účely komerční /marketing/ nebo pro čistě utilitární ovlivňování /získávání například voličů politických stran v kapitalistických zemích/, tak i pro řízení společnosti, pracovních kolektivů a pozitivní ovlivňování a vedení jedince k určitému světovému názoru, k chování a postojům prospěšným celé společnosti. Proto řada psychologů u nás i v zahraničí vypracovává metodické postupy, řeší teoretické otázky psychologie hodnot a různými a různě hodnotnými technikami precizuje a zjišťuje empirické data a zpětně ověřuje validitu použité techniky i zjištěného poznání. Metody, techniky i teoretické

přístupy k zjišťování a měření hodnot se však podstatně liší, takže mnohdy je těžké rozhodnout zda disparita výsledků je důsledkem odlišností v poznávané skutečnosti nebo v použité přístupové technice, tedy v "nástroji" ~~je~~ poznávání.

Studium hodnot a hodnotových orientací lidí je nesmírně důležité i v naší socialistické společnosti, a proto i u nás v Československu byla v posledním desetiletí projektována i realizována řada výzkumů a bylo vytvořeno i několik metodik a specifických přístupových technik k měření hodnot, jimiž se běžně pracuje.

Práce jednotlivců i kolektivů byly u nás publikovány v různých časopisech, přesto však máme dosud jen malý přehled o zahraničních i o našich technikách měření hodnotové orientace, i když mnohé z nich jsou již na takovém stupni rozpracování, že by mohly být běžně používány psychology i v praxi.

Cílem předložené práce je proto podat přehled o dostupných, poměrně často používaných technikách měření hodnot a jejich utřídění z hlediska teoretického i metodologického. Práce je rozdělena do tří nestejně rozsáhlých ~~xxxxx~~ částí. První je nazvána "Moderní doba a hodnoty", ~~autor~~ autor v ní upozorňuje na stoupející význam zjišťování hodnotové orientace v současnosti, ujasňuje a odlišuje význam základních pojmů axiologických z hlediska filosofie, sociologie, sociální psychologie a psychologie a naznačuje hranice poznání a přístupů jednotlivých disciplín. Stručně seznamuje s filosofickým přístupem k teoriím hodnot, jak je můžeme sledovat v dějinných filosofie, a ukazuje na axiologické prvky v učení řady středověkých i

starověkých filosofických škol. Teprve největší představitelé renesanční a porennesanční filosofie - B. Spinoza, R. Descartes, J. Locke, F. Bacon a další - již jasně odlišují proces poznání od procesu hodnocení. Spor o vztah poznání a hodnocení se potom vine i celými dějinami novověké filosofie. S jeho novou peripetii se setkáváme ještě ve dvacátém století v idealistických filosofických směrech, zvláště v novokantovství a novopozitivizmu. V závěru první kapitoly xx autor stručně vysvětluje základní principy marxistické axiologie, z níž vychází, a pomocí tohoto vědeckého přístupu provádí kritiku předchozích teorií. Hodnoty definuje jako relativně stabilní, sociálně podmíněné výběrové vztahy člověka k souhrnu materiálních i duchovních společenských výtvorů a ideálů, jež jsou nahlíženy jako předměty, cíle nebo prostředky uspokojování potřeb jednotlivce i lidského společenství. Hodnotově zdůrazněné preferenční vztahy jsou odrazem bytí ve vědomí, jsou odrazem sociální zkušenosti lidí. Marxistická axiologie si neklade za cíle provést pouze co nejpřesnější deskripci současné hodnotové orientace lidí, ale chce poznat i její vytváření a možnost záměrného ovlivňování tak, aby i axiologie se stala nástrojem přetváření reality. Dále se autor stručně zabývá specifikami sociologického přístupu k axiologii a vymezuje i rozdíl mezi psychologickým a sociálně psychologickým přístupem.

Druhá kapitola je věnována přehledu definic a vymezení pojmu hodnoty u jednotlivých významných autorů. Úmyslně chronologické řazení definic a jejich variant samo o sobě vytváří nosnou

kostru interpretace. Zvláštní pozornost je věnována rozlišení pojmu hodnoty od pojmů, s nimiž je často směřováno, jako je například potřeba, norma, postoj, zájem, cíl, aspirace a další. Při interpretaci je používáno metody párového srovnání definic, takže difference pojetí jednotlivých teoretiků jsou tím pregnantnější. Po tomto rozboru podává autor v závěru druhé kapitoly i přehled klasifikace hodnot u různých autorů a provádí kritiku běžného třídění a uvádí svou vlastní koncepci globální klasifikace lidských hodnot. Doseavadní klasifikace obvykle zužují pojetí hodnot na dimenzi hodnot sociálně žádoucích a hodnot vědomých a opomíjejí do klasifikace řadit i hodnoty nevědomé, případně neuvědomované a hodnoty sociálně nežádoucí, které mají velký význam v řadě patologických jevů ve společenském životě. Na řadě případů demonstruje autor význam i těchto dvou skupin hodnot pro lidské chování, a proto do závěrečného čtyřpólového schématu důsledně řadí i skupiny hodnot párově protikladných a uvádí k nim i stručný přehled příkladů.

Náplň třetí, nejobsáhlejší kapitoly celé práce, je vlastním námětem předkládané studie: přehled nejznámějších psychologických koncepcí hodnot a metod a technik z řady těchto koncepcí vycházejících. Do přehledu je zařazeno celkem 16 metod zjišťování hodnotové orientace používané našimi i zahraničními autory. V analýze a popisu každé koncepce a metody z ní vyplývající si autor všímá formulace základních východisek, konceptualizace hlavního pojmu, respektivně dalších užitých termínů, a procedury výběru hodnotových položek. Uvádí pokud možno jejich výčet, v každém případě výčet hodnotových orientací. Dále popisuje základní nástroj metody, buď s úplným překladem nebo ales-

poň s ukázkami formulací. S možnostmi metody seznamuje ukázkami interpretací. Na závěr popisu každé metody jsou shrnuty autorovy hodnotící závěry a připomínky a je uveden seznam literatury. I v této kapitole je opětně dodrženo chronologické řazení, což již samo o sobě je vhodnou ukázkou rozvoje psychologie hodnot jako vědního oboru a je to příznačné i pro vývoj psychologických metod a technik. Jako první je uváděn Eduard Spranger a jeho teorie ideálních typů. Na konci této ukázky autor polemizuje se Sprangerovou koncepcí a poukazuje na jeho idealisticko-filosofický přístup k psychologii a osobnosti člověka a tím i ^mneúnosnost~~ž~~ užití této teorie v současnosti. Podobným způsobem je rozebrána metoda "Studie hodnot" známých autorů Allporta, Vernona, Lindzeye /ze Sprangera vycházejících/ a opětně je poukázáno na možnosti využití této metody i v naší současné praxi. Presentace názorů a technik dalších autorů, např. Morrise, Gordona, Kluckhohnové, Rokeacha a dalších je prováděna obdobným způsobem. V některých případech předložená práce podává i přehled o výsledcích a ověření těchto metod přímo při zkoumání naší populace.

A právě tato návaznost je i logickým přechodem k uvedení některých teoretických a metodologických přístupů vypracovaných československými autory, kteří jsou zahrnuti do předkládané práce. V konečné části třetí kapitoly autor klasifikuje některé formální charakteristiky koncepcí a metod, a v přehledné tabulce podává přehled postulovaných nebo zjištěných hodnotových orientací a rozděluje je do pěti oblastí. Tím také podává přehled o tom, co je obecně lidmi ceněno, pozitivně hodnoceno. V dalším pak ukazuje na plynulost přechodu hodno-

tových orientací /psychologicky ryze hodnotových/ k hodnotovým orientacím jiného typu.

Předložená práce, v níž se autor snažil rozebrat a kriticky zhodnotit metody a techniky jak z hlediska marxistické psychologie hodnot tak z hlediska potřeby a použitelnosti v praxi, je shrnutím, které by se mohlo stát východiskem pro další rozvoj psychologie hodnot, ^{jež} která je bezesporu nezbytnou disciplinou při rozvoji a poznání socialistické společnosti a racionálního systému personálního řízení.